

FİNANSAL RİSK ALGISINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ, MUĞLA SİTKİ KOÇMAN ÜNİVERSİTESİNDE BİR ÇALIŞMA.

Araş. Gör. Egemen KAHRAMAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
egemenkahraman@mu.edu.tr

Araş. Gör. Bilge TÜRKÜN KAYA
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
bilgekaya@mu.edu.tr

Özet

Bireylerin risk algılarını ve risk toleransını etkileyen pek çok etmen bulunmaktadır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerinin, finansal risk alma tutumlarına olan etkisi incelenmiştir. Demografik özellikler olarak yaş, cinsiyet, medeni hal, kardeş sayısı, kiminle yaşadığı, bir işte çalışma durumu, gelecekte çalışmak istenilen sektör ve bütçe planlama sıklığı gibi bireyin sosyo-ekonomik özelliklerini yansıtan faktörler kullanılmış olup, finansal risk alma tutumlarına etki eden değişkenler tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine, literatürde yaygın olarak kabul gören, Grable ve Lytton tarafından 1999'da geliştirilen Finansal Risk Toleransın Değerlendirme Ölçeleri kapsamındaki sorular kullanılarak oluşturulan anket uygulanmıştır. Sonuçların analizi için IBM SPSS Statistics Version 25 programı aracılığıyla lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Risk, Risk Algısı, Karar Alma Tutumları, Demografik Özellikler.

Abstract

There are many factors affecting individuals' risk perceptions and risk tolerance. In this study, the effect of the demographic characteristics of university students on financial risk taking attitudes was examined. Factors that reflect the socio-economic characteristics of the individual such as age, gender, marital status, number of siblings, working status, future business sector preference and budget planning frequency were used as demographic characteristics and variables affecting financial risk taking attitudes were determined. Within the scope of the study, a questionnaire which is constructed by questions of Financial Risk Tolerance Assessment Elements developed by Grable and Lytton has been applied to Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Economics and Administrative Sciences. For the analysis of the results, logistic regression method was used through IBM SPSS Statistics Version 25 program.

Keywords: Financial Risk, Risk Perception, Decision Making Attitudes, Demographic Characteristics.

1. Giriş

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre risk zarara uğrama tehlikesi, riziko olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, TDK Sözlüğü). Risk beklenmeyen sonuçların ortaya çıkma olasılığı olarak tanımlanabilir. Finansal risk ise yatırım için kullanılan paranın kaybedilme olasılığı olarak ifade edilebilir (Aktaran Demireli, 2007: 123). Finansal piyasaların son yıllarda oldukça gelişmesi ve karmaşıklaşması finansal risk algısı kavramının daha da önemli hale gelmesine neden olmuştur (Bayazit Hayta, 2014: 332).

Bireyler, yatırım kararı alırken riski yüksek olan yatırımları tercih edebilir, riske karşı kayıtsız kalabilir ya da riskli yatırım araçlarından uzak durabilirler. Bireyler, finansal yatırım yapma sürecinde karar verme aşamasında risk ve beklenen getiri faktörleri arasında dengeyi sağlamaya çalışmaktadır. Risk ile getiri doğru orantılıdır. Bir yatırım aracının riski ne kadar yüksekse, getirisinin de diğer yatırım araçlarına oranla o kadar yüksek olması beklenmektedir (Demireli, 2007: 124).

Bireylerin yatırım yaparken temel beklentileri ellerindeki mevcut varlıkları enflasyona karşı korumak ve yatırımlardan fazladan getiri elde etmektir. Ancak yatırım araçlarının kompleks olması ve pek çok risk unsurunu barındırması nedeniyle yatırım yaparken doğru karar vermek zorlaşmaktadır. Finansal kararlar alırken birçok faktör devreye girmektedir. Geleneksel finans çerçevesinde yatırım kararları alınırken mantık ve rasyonellik çerçevesinde hareket edildiği varsayılırken, gerçek hayatta bu durum farklılık göstermektedir. Son yıllarda önem kazanan davranışsal finans teorisine göre bireyleri finansal kararlar alırken yönlendiren ve rasyonellikten uzaklaştıran birçok faktör bulunmaktadır (Bayazit Hayta, 2014: 329). Yatırımcıların finansal kararlar alırken risk algılarını etkileyen faktörlerin başında demografik faktörler gelir (Kalfa, Çakır ve Akar, 2015: 336). Bu çalışma kapsamında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal risk alma tutumlarında etkili olan demografik özellikler incelenecektir.

2. Literatür

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, finansal risk alma toleransı konusunun daha çok bireysel yatırımcılar üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Finansal risk algısının nasıl ölçülebileceği ve analiz edilebileceği konusunda literatürde çok az sayıda çalışma bulunmaktadır (Bayazit Hayta, 2014, 332).

Kalfa, Çakır ve Akar'ın 2015 yılında yaptığı çalışmada Pamukkale Üniversitesi öğrencilerine anket uygulanarak finansal risk algısında etkili olan faktörler belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, cinsiyet ve ailenin aylık toplam geliri değişkenlerinin finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Buna göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre risk almaya daha yatkın olduğu ve öğrencinin ailesinin geliri arttıkça risk alma isteğinin de arttığı sonuçları ortaya çıkmıştır.

Bayazit ve Hayta 2014 yılında bireysel yatırımcıların finansal risk algısına etki eden psikolojik faktörlerin neler olduğu hakkında derleme çalışması yapmıştır.

Demir ve Önem'in 2012 yılındaki çalışmalarında Isparta ve Burdur illerinde faaliyet gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ) niteliğindeki işletmelerin finansal risk hakkındaki bilgi düzeylerinin ve finansal risk algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Wallach ve Kogan (1961) yaş ile risk toleransı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarında, yaş yükseldikçe risk toleransının düştüğü sonucuna ulaşmışlardır. Lazzarone (1996)'ya göre, genel olarak yapılmış çalışmalarda çıkan ortak nokta, kadınların erkeklere göre daha az risk almaya meyilli oluşudur. Ayrıca medeni durum da, bireylerin risk ve getiri tercihlerinin belirlenmesi ve finansal memnuniyetlerinin saptanmasında istatistiksel olarak anlamlı bir değişkendir.

Grable ve Joo (2004) bireysel özelliklerin finansal risk algısı üzerine olan etkilerini inceledikleri çalışmalarında eğitim düzeyi, medeni hal, gelir düzeyi ve finansal bilgi seviyesinin risk alma düzeyini pozitif yönde anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Grable, McGill ve Britt (2009) ise farklı yaş guruplarındaki çalışanlar arasında yaptıkları çalışmada yaş ile risk alma tutumu arasında negatif yönlü bir ilişki saptamışlardır.

Purkayastha (2008) bireyleri risk alma toleransına etki eden yaş, gelir durumu, meslek gibi demografik özelliklerin etkisini incelediği çalışmasında özellikle gelir durumu yüksek olan genç yatırımcıların risk toleransının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmanın ikinci kısmında ise farklı demografik profile ve risk toleransına sahip yatırımcıların yatırım çeşitlendirmeleri incelenmiş, sürpriz bir şekilde demografik faktörlerden ve risk alma toleransından bağımsız olarak yatırımcıların ortalama riskli yatırım fonlarına yöneldiklerini saptanmıştır (Aktaran, Mishra ve Mishra, 2014: 11).

Sultana ve Saradhi (2011) Hindistanlı bireysel yatırımcıların subjektif risk toleransını ölçmek için yaptıkları ampirik çalışmaya ile bireylerin medeni hali, eğitim düzeyleri, meslekleri, gelir durumları gibi sosyo-ekonomik faktörlerin finansal risk alma düzeyine olan etkisini incelemiştir. Çalışmada medeni durum, gelir düzeyi, meslek gibi demografik değişkenlerin yatırımcıların risk algısı üzerinde anlamlı düzeyde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pek çok araştırmacı tarafından yapılan çalışmalarda oluşmuş genel kanı şu şekildedir: (a) erkekler kadınlara göre risk almaya daha fazla meyillidir, (b) genç bireyler yaşlılara göre risk almaya daha fazla meyillidir, (c) bekar bireyler evlilere göre risk alma konusunda daha isteklidirler, (d) profesyonel meslek guruplarında çalışan bireyler , diğer profesyonel olmayan meslek guruplarında çalışanlara nazaran risk almaya daha isteklidirler, (e) kendi işinde çalışanlar farklı işlerde istihdam edilenlere göre risk almaya daha fazla meyillidirler, (f) yüksek gelir düzeyine sahip olanlar düşük gelir düzeyine sahip olanlara nazaran risk almaya daha fazla isteklidirler, (g) eğitim düzeyi arttıkça risk alma isteği de artmaktadır (Sulaiman, 2012: 109-115).

3. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmanın amacı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin finansal risk algılarının demografik faktörlere göre nasıl değiştiğini analiz etmektir.

Çalışma kapsamında İşletme, İktisat ve Uluslararası Ticaret ve Finansman bölümü öğrencileri baz alınmıştır. Bunun nedeni; ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin, eğitim müfredatları gereğince, yatırım, risk gibi finansal kavramlar hakkında diğer bölümlerin öğrencilerinden daha yüksek düzeyde bilgi sahibi olmalarının beklenmesidir.

4. Yöntem

Çalışmanın analiz kısmı için 2017-2018 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde ders almakta olan 392 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır. Anket sonuçlarının analizi için IBM SPSS Statistics Version 25 programı aracılığıyla lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır.

Anket çalışması için Grable ve Lytton tarafından 1999'da Risk değerlendirme aracı olarak geliştirilmiş olan finansal risk toleransı anketinde yer alan 20 sorudan öğrenciler için uygun olabilecek 10 tanesi Türkçe 'ye çevrilerek finansal risk puanını ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca demografik faktörleri ölçmek için de 8 adet soru oluşturulmuştur.

Yaş, cinsiyet, medeni hal, kardeş sayısı gibi temel demografik öğelerin yanı sıra "kiminle yaşıyorsunuz, öğrencilik hayatınız süresince bir işte çalıştınız mı, mezun olduğunuzda nerede çalışmayı planlıyorsunuz, bütçenizi ne sıklıkla planlıyorsunuz" gibi bireyin sosyo-ekonomik özelliklerini yansıtan sorular da kullanılmıştır.

Anket 8 adet demografik, 10 adet finansal risk algısını belirlemeye yönelik olmak üzere toplam 18 sorudan oluşmaktadır. 18'den az soruya cevap veren veya bir soru için birden fazla seçeneği işaretleyen öğrencilerin anketleri, sonuçları olumsuz etkilememesi için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylece anket uygulanan 392 öğrenciden 386 tanesinin sonuçları analiz kapsamına dahil edilmiştir.

Anket sonuçlarına göre, 386 öğrencinin demografik nitelikli sorulara verdikleri cevaplar Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 4 Demografik Faktörler

Categories	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
yas				
25 ve altı	366	94,8	94,8	94,8
26 ve üzeri	20	5,2	5,2	100,0
Total	386	100,0	100,0	
cinsiyet				
bayan	194	50,3	50,3	50,3
erkek	192	49,7	49,7	100,0
Total	386	100,0	100,0	
medeni_hal				
bekar	382	99,0	99,0	99,0
evli	4	1,0	1,0	100,0
Total	386	100,0	100,0	
kardes				
kardesi yok	57	14,8	14,8	14,8
kardesi var	329	85,2	85,2	100,0
Total	386	100,0	100,0	
kimle_yasadigi				
aile	71	18,4	18,4	18,4
yurt	82	21,2	21,2	39,6
ev arkadaşları	205	53,1	53,1	92,7
yalnız	28	7,3	7,3	100,0
Total	386	100,0	100,0	
calisma_durumu				
evet	298	77,2	77,2	77,2
hayır	88	22,8	22,8	100,0
Total	386	100,0	100,0	
gelecek_plani				
kamu	168	43,5	43,5	43,5
ozel	218	56,5	56,5	100,0
Total	386	100,0	100,0	
butce_planlama				
Her zaman	139	36,0	36,0	36,0
sıklıkla	189	49,0	49,0	85,0
nadiren	46	11,9	11,9	96,9
asla	12	3,1	3,1	100,0
Total	386	100,0	100,0	

Ankette kullanılan risk algısını ölçmeye yarayan 10 adet soru için SPSS aracılığıyla güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach Alpha katsayısı 0,651 olarak hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Cronbach Alpha katsayısının 0,6’den yüksek olması anket sorularının istatistiksel testler için uygun olduğunu göstermektedir (Kalfa ve diğerleri, 2015: 342).

Tablo 5 Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0,651	10

Anket kapsamındaki finansal risk algısı soruları için, Grable ve Lytton’ın çalışmasında olduğu gibi puanlandırma uygulanmıştır. Soruların tümü için her cevaba ait bir puan belirlenmiş ve her bireyin o sorudan aldığı puan ile toplam finansal risk algısı puanı hesaplanmıştır.

386 öğrencinin risk algısı puanları 16 ile 33 arasında değişmekte olup ortalama değeri 23,64 olarak bulunmuştur.

Bağımlı değişkenin kategorik, ikili, üçlü veya çoklu kategorilerde gözlemlendiği durumlarda, bağımsız değişkenler aracılığıyla sebep sonuç ilişkisini tespit etmek amacıyla lojistik regresyon analizi yöntemi kullanılmaktadır. Bağımlı değişkenin beklenen değerleri, bağımsız değişkenler tarafından olasılık olarak tespit edilmektedir (Özdamar, 1999: 475)

Bu çalışmada ikili (binary) lojistik regresyon analizi uygulanmıştır. Ortalama risk algısı puanı olarak hesaplanan 23,64 değerinden düşük olan puanlar 0 olarak, 23,64 değerinden büyük olan puanlar ise 1 olarak kodlanmıştır. 0 değeri risk algısı düşük olan kişileri, 1 değeri ise risk algısı yüksek olan kişileri temsil etmektedir. Risk algısı puanı için oluşturulmuş olan frekans tablosu, Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 6 Risk Algısı Puanı Sonuçları

risk_puanı					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	dusuk risk	199	51,6	51,6	51,6
	yukse risk	187	48,4	48,4	100,0
	Total	386	100,0	100,0	

Lojistik regresyon analizinde kullanılan bağımlı ve bağımsız değişkenler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 7 Model Değişkenleri

Bağımlı Değişken:		Y		0= Y <23,64	
Finansal Risk Algısı Puanı				1= Y ≥ 23,64	
Bağımsız Değişkenler					
Yaş	X ₁	0= 25 ve altı	Daha önce bir işte çalışıp çalışmadığı	X ₆	0= evet
		1= 26 ve üzeri			1= hayır
Cinsiyet	X ₂	0= bayan		X ₇	0= kamu

		1= erkek	Gelecekte çalışmak istediği sektör		
Medeni Hal	X ₃	0= bekar			
		1= evli	Bütçe planlaması yapıp yapmadığı	X ₈	1= her zaman
Kardeş	X ₄	0= kardeşi yok			2= sıklıkla
		1= kardeşi var			3= nadiren
Kiminle yaşadığı	X ₅	1= aile			4= asla
		2= yurt			
		3= ev arkadaşları			
		4= yalnız			

Oluşturulan lojistik regresyon modelinin anket verileri ile uyumlu olup olmadığını test etmek amacıyla Hosmer ve Lemeshow testi uygulanmıştır. Bu test kapsamında H₀: Model anket verilerini temsil etmekte başarılıdır ve H₁: Model anket verilerini temsil etmekte başarılı değildir hipotezleri oluşturulmuştur. Test sonuçlarına göre, 8 serbestlik derecesi ile 0,438 anlamlılık seviyesinde H₀ kabul edilmiştir. Bu durumda, oluşturulan lojistik regresyon modelinin sonuç verilerini iyi düzeyde temsil edebildiği görülmüştür. Test sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 8 Hosmer and Lemeshow Testi Sonuçları

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	7,956	8	0,438

Yapılan İkili lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre, 0,05 anlamlılık düzeyinde finansal risk puanının yaş, medeni hal, kardeş sayısı ve daha önce bir işte çalışıp çalışmama durumu ile arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Finansal risk puanının 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet, kimle yaşadığı, gelecekte hangi sektörde çalışmayı planladığı ve bütçe planlama düzeyi ile arasında anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre risk puanının daha yüksek olduğu görülmüştür. Model sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 9 Lojistik Regresyon Sonuçları

Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step p 1 ^a	yas	1,047	,735	2,031	1	,154	2,850
	cinsiyet	,607	,237	6,579	1	,010	1,835
	medeni_hal	20,71 4	20096,4 85	,000	1	,999	991073036, 196
	kardes	,548	,343	2,553	1	,110	1,730
	kimle_yasadigi			7,081	3	,069	
	kimle_yasadigi(1)	- 1,076	,585	3,376	1	,066	,341
	kimle_yasadigi(2)	-,157	,566	,077	1	,781	,854
	kimle_yasadigi(3)	-,398	,529	,567	1	,451	,672
	calisma_durumu	-,628	,296	4,485	1	,034	,534

gelecek_plani	,940	,234	16,132	1	,000	2,561
butce_planlama			8,264	3	,041	
butce_planlama(1)	,644	,669	,925	1	,336	1,903
butce_planlama(2)	-,025	,656	,001	1	,970	,975
butce_planlama(3)	-,096	,741	,017	1	,897	,909
Constant	-	,891	1,474	1	,225	,339
	1,082					

a. Variable(s) entered on step 1: yas, cinsiyet, medeni_hal, kardes, kimle_yasadigi, calisma_durumu, gelecek_plani, butce_planlama.

Tablo 6 incelendiğinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi öğrencilerinin finansal risk algısı skorunu üzerinde cinsiyet ($p=,010$), çalışma durumu ($p=0,034$) ve gelecekteki çalışma planı ($p=0$) yüzde 5 anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

Finansal risk skoru üzerinde en güçlü etkiye sahip değişken olarak cinsiyet ortaya çıkmaktadır.

Lojistik regresyon methodunda $\exp(\beta)$ ifadesi Odds oranını temsil etmektedir. Odds oranı bir olayın gerçekleşme olasılığının gerçekleşmeme olasılığına olan oranı olduğundan dolayı $\exp(\beta)$ ifadesi Y bağımlı değişkeninin X_1 bağımsız değişkeninden ötürü kaç kat veya yüzde kaç daha fazla gerçekleşme olasılığına sahip olduğunu göstermektedir (Cankuş, 2008: 44). Cinsiyet değişkeni için Odds oranı 1,835 olarak gözlemlenmektedir. Bu durumda Beta katsayısı (0, 607) pozitif olduğundan dolayı bir erkek öğrencinin finansal risk algısı skorunun 23,63 ün üzerinde olma olasılığının bir kız öğrenciye oranla 1.835 kat yüksek olduğu istatistiksel olarak anlamlı düzeyde tespit edilmiştir. Bu sonuç Kalfa ve diğerlerinin 2015 yılında yaptıkları çalışma ile örtüşmektedir.

Geçmişte bir işte çalışan öğrencilerin herhangi bir işte çalışmamış olanlara oranla yüksek finansal risk skoruna sahip olma olasılığı 0,534 kat azdır. Başka bir deyişle henüz hiçbir işte çalışmamış olanlar, bir işte çalışmış olan öğrencilere oranla 1,873 kat ($1/0,534$) yüksek risk skoruna sahiptirler.

Üniversite öğrencilerinin hangi amaçla çalıştıklarını incelemek için yapılan bir ankete göre, öğrencilerin %64'ünün harçlık kazanmak için çalıştığı, çoğunlukla ailesinin maddi durumu iyi olmayan öğrencilerin part time işlere yöneldiği belirtilmiştir (<http://blog.unisbul.com>).

Buna göre, öğrencilerin ailesinin maddi durumunun da dolaylı olarak finansal risk alma eğilimine etkisi olduğu söylenebilir.

Öğrenciler arasında gelecekte özel sektörde çalışmayı planlayanlar, kamu sektöründe çalışmayı planlayanlara nazaran 2,561 kat daha yüksek risk skoruna sahiptir. Pfeifer tarafından 2008'de yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre, risk almayı seven kişiler diğer kişilere göre ortalama %6 kamu sektöründe çalışmayı daha az tercih etmektedir. Risk almayı tercih etmeyen kişiler sosyal güvencelerinin daha yüksek olmasından dolayı özel sektör yerine kamu sektöründe çalışmayı tercih etmektedir (Pfeifer, 2008: 8).

Oluşturulan lojistik regresyon modelinin doğru sınıflandırma yüzdesi sonuçlarına göre, düşük risk puanına sahip 199 kişiden 142'si doğru, 57'si yanlış sınıflandırılmış olup düşük riskin doğru sınıflandırma yüzdesi %71,4'tür. Yüksek risk puanına sahip 187 kişiden 113'ü doğru, 74'ü yanlış sınıflandırılmış olup yüksek riskin doğru sınıflandırma yüzdesi %60,4'tür. Genel doğru sınıflandırma oranı %66, 1 olarak bulunmuştur. Sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 10 Doğru Sınıflandırma Yüzdesi

Classification Table ^a					
Observed			Predicted		
			risk_skoru		Percentage Correct
			dusuk risk	yuksek risk	
Step 1	risk_skoru	dusuk risk	142	57	71,4
		yuksek risk	74	113	60,4
	Overall Percentage				66,1

a. The cut value is ,500

5. Sonuç

Bireylerin üstlendikleri riskin belirleyicisi olan algıladıkları riskin ortaya çıkmasında farklı faktörler etkili olmaktadır. Bu faktörler: bireylerin kişilik özellikleri, psikolojik etmenler, sosyo kültürel özellikler ve demografik faktörlerdir. Kişilerin farklı durumlardaki değerlendirmeleri sonucunda ağırlığı değişebilen bu etmenlerin karşılıklı etkileşimi sonucunda risk algısı oluşmaktadır (Kahyaoğlu, 2011: 150). “Bireylerin risk algısına etki eden demografik faktörler nelerdir?” sorusundan yola çıkılarak oluşturulmuş olan bu çalışmada farklı demografik faktörlerin risk algısı üzerine olan etkisi incelenmiştir. Literatürde bu soruya yanıt arayan farklı çalışmalar bulunsa da sübjektif bir nitelikte olan risk kavramını tamamen açıklamak oldukça güçtür. Ancak yapılan akademik çalışmalarda, risk algısını etkileyen farklı faktörlerin ortaya çıkarılması literatüre yapacağı katkılar bakımından son derece önemlidir. Bu çalışma kapsamında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal risk alma tutumlarında etkili olan demografik özellikler incelenmiştir. Öğrencilere literatürde yaygın olarak kabul gören, Grable ve Lytton tarafından 1999’da geliştirilen Finansal Risk Toleransını Değerlendirme Ölçeri kapsamındaki sorular ve ölçekler kullanılarak oluşturulan anket uygulanmış, sonuçlar lojistik regresyon analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin risk algısı skoruna anlamlı düzeyde etki yapan faktörler olarak; cinsiyet, geçmişte bir işte çalışma durumu ve gelecekte çalışmayı düşündüğü sektör değişkenleri tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha düşük risk skoruna sahip çıkması geçmişte yapılan çalışmalarda ortaya çıkan genel görüşle benzer sonuç vermiştir. Bir işte çalışması faktörü ise dolaylı yoldan toplam aile gelirini ölçen bir değişken olarak yorumlanmış olup istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde risk algısına etki eden faktörlerden biri olarak saptanmıştır. Bir işte çalışan öğrencilerin risk skorunun herhangi bir işte çalışmayanlara nazaran düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Risk algısına etki eden faktörlerden bir diğeri de öğrencilerin gelecekte çalışmayı planladıkları sektördür. Yapılan analiz göstermiştir ki iş güvencesinin yüksek olduğu kamu kurumlarında çalışmayı planlayan öğrencilerin risk algısı puanı özel sektörde çalışmayı planlayan öğrencilere göre daha düşüktür. Yaş, medeni hal, kardeş sayısı, kiminle yaşadığı ve bütçe planlama sıklığı değişkenleri ile ise finansal risk algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

KAYNAKLAR

- Bayazıt Hayta A. (2014). Bireysel Yatırımcıların Finansal Risk Algısına Etki Eden Psikolojik Önyargılar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 18(3). 329- 352.
- Cankuş, B. (2008). Belediye Hizmetlerine İlişkin Algı Ve Memnuniyetin İkili Lojistik Regresyon Analizi İle Ölçümü: (Eskişehir İli Örneği) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir.
- Demir Y. Ve Önem H.B. (2012). Kobilerin Finansal risk Algı Düzeyine Yönelik Bir Araştırma: Isparta – Burdur İlleri Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 8(16). 23-40.
- Demireli E. (2007). Finansal Yatırım Kararlarında Risk Unsuru ve Riske Maruz Değer. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9(1). 123.
- Grable J. Ve Lytton R.H. (1999). Financial Risk Tolerance Revisited: The Development of a Risk Assesment Instrument. *Financial Services Review*. 8(3), 163-181.
- Grable, J. E., Joo, S. H., (2004). “Environmental and Biopsychosocial Factors Associated with Financial Risk Tolerance”, *Financial Counseling and Planning Vol. 15, No. 1, 73-82*.
- Grable, J. E., McGill, S., Britt, S., (2009). “Risk Tolerance Estimation Bias: The Age Effect”, *Journal of Business & Economics Research, Vol. 7, No. 7, 1-12*
- Kahyaoğlu M.B. (2011). Finansal Piyasa Yatırımcılarının Risk Algısındaki Değişiminin Analizi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi. Sakarya.
- Kalfa V.R., Çakır E. ve Akar G.S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Risk Algularında Etkisi Olan Demografik Faktörlerin Belirlenmesi: Pamukkale Üniversitesi Örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. 7 (3). 336-355.
- Lazzarone, B.G; 1996. “The economic well-being of rural Nevada elders”, *Proceedings of the 1996 Conference of the Western Region Home Management Family Economics Educators*, pp. 67-74.
- Mishra, S. Ve Mishra, M., (2014). Financial Risk Tolerance: A Literature Review, *Siddhant a Journal of Decision Making, Volume 14, No 1, 2014*
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Pfeifer C. (2008). Risk Aversion and Sorting Into Public Sector Employment. Leibniz university Discussion Paper no: 3503, May.
- Purkayasta, S. (2008). Investor Profiling and Investment planning: An Empirical Study. *The IUP Journal of Management Research*, January
- Sulaiman, K.E. (2012). An Empirical Analysis of Financial Risk Tolerance and Demographic Features of Individual Investors. *Procedia Economics and Finance*. 2. 109 – 115.
- Sultana, S.T. and Saradhi, P. (2011). Case Study: An Empirical Investigation of the Relation between Risk Tolerance and Socioeconomic Characteristics of Individual Investors, *Advances in Management*, 4(10), 60-65
- Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlüğü. Erişim Tarihi: 02.06.2018
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_yanlis&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b56ff00278306.80692492
- Unisbul. “Üniversite öğrencileri neden part time çalışmak istiyor!” Erişim Tarihi: 08.06.2018
<http://blog.unisbul.com/2011/08/universite-ogrencileri-neden-part-time-calismak-istiyor/>
- Wallach, M.A. ve Kogan, N. (1961). Aspects of judgment and decision making: Interrelationship and changes with age. *Behavioral Science*, 6. 23-26